

УДК 637.5(477)

THE STATE AND PROSPECTS OF PRODUCTION OF MEAT ARE IN UKRAINE**СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОБНИЦТВА М'ЯСА В УКРАЇНІ****Gutsul T.A. / Гуцул Т.А.***s.e.s., as prof. / к.е.н., доц.*

ORCID:0000-0002-1826-240X

Pysanka M. / Писанка М.*student / студент**National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,**Kiev, 15 Heroiv Oborony Street, 03041**Національний університет біоресурсів і природокористування України,**Київ, вул. Героїв Оборони 15, 03041*

Анотація. В роботі охарактеризовано значення та сучасний стан виробництва м'яса різних видів в Україні. Окреслено проблеми та перспективи функціонування галузей тваринництва у різних категоріях господарств в сучасних умовах.

Ключові слова: розвиток галузей тваринництва, м'ясо, скотарство, свинарство, вівчарство, птахівництво.

Вступ.

Галузі тваринництво мають велике народногосподарське значення. Вони являють собою джерело забезпечення населення, зокрема, таким важливим продуктом як м'ясо. М'ясо і м'ясні продукти мають високу харчову і біологічну цінність і тому дуже важливі для забезпечення збалансованого харчування людини. Вони містять усі необхідні для її організму речовини: білки близько 20%, жири – до 37%, вуглеводи - 0,4-0,8%, екстрактивні речовини - 3%, з мінеральних речовин (загальний вміст близько 1%) потрібно відзначити фосфор, калій, цинк і залізо, причому залізо знаходиться в гемоглобіновій, легкозасвоюваній формі - воно засвоюється в три рази краще, ніж залізо з рослинних джерел. Але головна харчова цінність м'яса полягає в білках. Яловичина містить 18-20 % білка, свинина близько 12-17 %, баранина 16-20 % білка. Білки м'яса, особливо яловичини, є повноцінними. Сировиною для виробництва м'яса і м'ясних продуктів є велика рогата худоба, свині, вівці, кози, птиця.

Основний текст.

За остання роки, під впливом значної кількості факторів, структура вирощування сільськогосподарських тварин в Україні значно змінилась (табл.1).

Якщо в 2005 році в структурі вирощування сільськогосподарських тварин частка ВРХ становила 36,9%, то в 2010 році – це вже 22,3%, а в 2017 році – 17,7%. Зворотна тенденції спостерігаються з питомою вагою птиці – за досліджуваний період її частка зросла в 1,7 рази. Причинами цього є: низька купівельна спроможність українців, ріст собівартості виробництва м'яса ВРХ і свинини та проведення нераціональної політики державної фінансової підтримки представників птахівничої галузі, які отримують від держави значні

конкурентні переваги.

Таблиця 1

Структура вирощування худоби та птиці в Україні, %

Вид сільськогосподарських тварин	2005р.	2010р.	2015р.	2016р.	2017р.
велика рогата худоба	36,9	22,3	18,8	18,9	17,7
свині	30,9	31,2	32,0	31,4	30,7
вівці та кози	1,4	1,4	0,9	0,9	0,9
коні	1,1	0,7	0,4	0,4	0,4
кролі	1,1	0,9	0,8	0,8	0,8
птиця	28,6	43,5	47,1	47,6	49,5

Сформовано автором на основі даних Державної служби статистики України [1]

Яловичина і телятина у м'ясному балансі України повинна становити близько 35%. Ці види м'яса являються одним із перспективних напрямів розвитку вітчизняного аграрного експорту. У випадку погодження усіх умов і дозволів на експорт цього виду м'яса в країни Близького Сходу та Північної Африки, галузь скотарства отримає новий імпульс до розвитку, а також додатковий стимул на відродження. Проте нині можливості розширення експорту яловичини з України об'єктивно обмежені суттєвим зменшення обсягів її виробництва внаслідок тривалого скорочення чисельності поголів'я великої рогатої худоби.

В м'ясному балансі нашої країни м'ясо свиней посідає друге місце за яловичиною (близько 34%), в світовому виробництві м'яса частка свинини сягає 40%. У більшості країн Європи частка свинини становить 50%, в таких країнах, як Данія, Угорщина і Китай - до 80%, що визначає важливе місце галузі свинарства в організації харчування населення.

Сучасний стан свинарства в Україні характеризується різким зменшенням виробництва м'яса свиней. Частка особистих підсобних господарств населення в виробництві та реалізації м'яса свиней в забійній масі становить близько 60%. Відбулося це в наслідок різкого скорочення поголів'я та зниження продуктивності свиней в аграрних підприємствах. Майже не займаються виробництвом м'яса свиней фермерські господарства [2].

Важливими галузями тваринництва є вівчарство і козівництво – галузі, які сприяють підвищенню ефективності використання сільськогосподарських угідь, особливо в посушливих степових та гірських районах. Вівці і кози - пасовищні тварини, порівняно невибагливі до умов утримання. Вони можуть досить ефективно використовувати малопродуктивні природні угіддя та найдешевші грубі і соковиті корми. Таким чином забезпечується висока оплата корму, а виробничі витрати на їх утримання порівняно невеликі.

У 2017 році в Україні на частку баранини і козлятини припадає близько 1% виробництва всіх видів м'яса в сільськогосподарських підприємствах та 1,5% - в господарствах населення, тому ці галузі в Україні з повною впевненістю можна вважати областю невикористаних можливостей щодо забезпечення населення м'ясом. Стан розвитку вівчарства і козівництва в Україні свідчить, що за період

з 2005 по 2017р. поголів'я овець і кіз різко зменшилось. В 2017 році майже 86% поголів'я овець і кіз було зосереджене в домогосподарствах населення. У 2017 році порівняно з 2005 роком поголів'я у господарствах країни зменшилось на 20%, при цьому у сільськогосподарських підприємствах – на 31%, а господарствах населення – 17,4%. Рівень збитковості виробництва баранини істотно не змінився за останні роки і коливається в межах 30-40%. Середньодобовий приріст однієї голови молодняка овець збільшився за досліджуваний період більше ніж в 2 рази і у 2017 році становив 49 г. Споживання баранини і козлятини нашими громадянами досить незначне. Це є наслідком відсутності відповідної культури споживання баранини і козлятини та низьких доходів населення.

Високими поживними якістьми відзначається також м'ясо птиці. За досліджуваний період питома вага м'яса птиці в структурі виробництва м'яса всіх видів зросла з 11,6% - в 2000 році до 49,5% - в 2017 році. Особливістю сучасного стану розвитку галузі впродовж останнього десятиліття є зростання чисельності поголів'я птиці усіх видів, нарощування обсягів виробництва, збільшення внутрішнього попиту та експорту продукції. У 2017 р. поголів'я птиці в усіх категоріях господарств становило 204 млн. голів, в тому числі 55% у сільськогосподарських підприємствах. Найвищу питому вагу в структурі поголів'я птиці традиційно займають кури та півні – 91,2% в 2017 році. Спостерігається тенденція до збільшення поголів'я качок на 22,9% в період 2005-2017рр.

Заключення і висновки.

Ефективний розвиток тваринницьких галузей являється важливим чинником забезпечення населення повноцінними продуктами харчування. Приведення у відповідність до науково-обґрунтованих норм харчових продуктів, які щодня повинна споживати людина, можливе лише за умови використання м'ясних продуктів тваринного походження.

Основним напрямом розвитку цих галузі в майбутньому повинно стати нарощення обсягів виробництва всіх видів м'яса. Додатковим резервом економічної ефективності галузі має бути підвищення якості вироблених продуктів та їх екологічна безпечність. Завдяки широкому використанню пасовищ зберігаються природні ландшафти, що також позитивно впливає на загальний екологічний стан країни. Окрім цього, при успішному розвитку м'ясного тваринництва значна кількість сільських мешканців буде мати робочі місця, зменшаться соціальні проблеми села, знизиться сезонність використання працівників в сільськогосподарських підприємствах.

Література:

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Економіка сільського господарства: Навчальний посібник / С. М. Рогач, Н. М. Суліма, Т. А. Гуцул, Л.А. Ільків, Л. В. Ярема. – Київ: ЦП "Компринт", 2018. С.403-404.

References:

1. Oficijnyj sajt Derzhavnogo komitetu staty`sty`ky` Ukrayiny`. [Elektronnyj resurs] - Rezhy`m dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. *Ekonomika sil's'koho hospodarstva: Navchal'nyy posibnyk* / S. M. Rohach, N. M. Sulima, T. A. Hutsul, L.A. Il'kiv, L. V. Yarema. – Kyiv: TsP "Komprynt", 2018. S.403-404.

Abstract.

Industries have a stock-raising large pertaining to national economy value. They show a soba the source of providing of population, in particular, by such important product as meat. Meat and meat products have a high food and biological value and that is why very important for providing of the balanced feed of man. But in the last few years, under act of far of factors, the structure of growing of agricultural animals and accordingly production of meat in Ukraine changed considerably.

Reasons of decline of production and consumption of beef and veal is subzero purchasing power of Ukrainians, height of production of cattle meat and realization of inefficient politics of state sponsorship of representatives of poultry farming industry, that get considerable competitive edges from the state, cost.

The modern state of the pig breeding in Ukraine is characterized sharp reduction of production of meat of pigs. It took place in the consequence of sharp reduction of population and decline of the productivity of pigs in agrarian enterprises.

The consumption of lamb and goats by our citizens is negligible. It is the consequence of absence of corresponding culture of consumption of mutton and goats and subzero revenues of population. In 2017 in Ukraine on the stake of mutton and goats is only close 1% productions of all types of meat in agricultural enterprises and 1,5% - in the economies of population, that is why these industries in Ukraine can be considered the area of untapped possibilities in relation to providing of population meat.

The feature of modern development of the poultry farming status during the last decade is an increase of quantity of population of bird of all kinds, increase of production, increase of internal demand and export of products volumes.

Effective development of stock-raising industries is the important factor of providing of population valuable foodstuffs. Bringing is to conformity with the scientifically-reasonable norms of food products, that a man must consume every day, possible only on condition of the use of meat products of animal origin.

Key words: development of industries of stock-raising, meat, cattle breeding, pig breeding, sheep breeding, poultry farming.

Стаття відправлена: 07.12.2018 г.

© Гуцул Т., Писанка М.